

Foto: MiA

Skjøtselsplan - urbant landbruk på Skårer gård

**Regionkontor Landbruk
Lørenskog, Oslo, Rælingen
2021**

Skårer gård / Lørenskog bygdemuseum

- Gårdsbruk fra vikingtiden, identitet, kulturhistorie.
- Grønn møteplass i Lørenskog, del av grønn sentrumsring.
- Museum med tema jord til bord.
- Senter for flere lag/foreninger (historie, husflid, hage) og for skolehagene i kommunen.
- Innendørs undervisningsrom, møtelokaler, lagring, toalett.
- Høner og bier.
- Drivhus.
- Nær kollektiv, parkeringsplass.
- Gode dyrkingsforhold: matjord/tidligere åker (markert i rødt). Hellende, sørvendt terreng.
- Senter/formidlingsarena for urbant landbruk i Lørenskog

- Elever i skolehagen 2020

Dagens situasjon

Lørenskog bygdemuseum/Skårer gård er en grønn oase i et stadig mer tettbebygd Lørenskog sentrum. I VPOR 2017 inngår Skårer gård som del av en grønn sentrumsring. Det foreslås å tilrettelegge for skolehage og parseller og plante spiselige vekster og frukttrær.

Skårer gård er senter for skolehagene i Lørenskog. Åtte av fjorten skoler har gangavstand hit og får tilbud om egne parseller. Museene i Akershus (MiA) drifter skolehagetilbudet. Det er etablert et demonstrasjonsbed med urter og grønnsaker for skolehagene og i 2020 ble det oppført et drivhus for oppal av planter til alle skolene i kommunen.

Lørenskog Økolag har en egen parsell på ca 60 m² der medlemmen dyrker sammen. De arrangerer dugnader og kurs, deler og sprer kunnskap om dyrking. Voksenopplæringen og BAS aktivitetssenter har også dyrket i egne parseller. Det er plantet en allé av frukttrær langs gangveien til høyre for låven.

Landbrukskontoret har fått ansvar for igangsetting av urbant landbruk med flere parsellhager i kommunen. Skårer gård er utpekt som en av flere mulige lokaliteter. Som et tidligere gårdsbruk og med museets fokus på jord til bord, skolehagetilbud og et aktivt hage- og økolag ligger forholdene godt til rette for parsell dyrking her.

Plassering og avgrensning av areal må avklares og organisering utredes og det kreves praktisk tilrettelegging med pløying, fresing og vanntilgang før oppstart.

HOVEDPARKER

Skårer gård (1.4, jfr. s100-101)

Hovedpark

Areal: ca 42 daa.

Status: eksisterende. Foreslått endringer som følge av planer for utbygging i tiliggende felt, og ønsker om skolehage og parsellhager.

Standard: høy

Program: Museums- og aktivitetspark, kulturhistorie, dyrking, matkultursenter, parsellhager, skolehage, blomstereng, frukttrær, hundesosialisering, undervisning, overvannstiltak og fordrøyning

DAGENS SITUASJON SKÅRER GÅRD
Skårer er et historisk bygningsmiljø som tilfører tidsdybde til området.

Skårer gård er opprinnelig fra sen vikingtid. Låven har gjennomgått mange forandringer siden den eldste delen ble oppført på slutten av 1700-tallet. Den eldste delen av våningshuset er fra samme periode. Stabburet er fra 1860. Gårdsdriften opphørte på slutten av 1960-tallet.

Skårer gård består av hovedbygning, låve og stabbur. Gårdsanlegget er omtrent slik det var i 1950-åra. Bygningene har gjennomgått diverse ombygginger, men gir likevel et interessant bilde av et gårdsanlegg preget av omlegginger i jordbruket. På låvebrua er det en landbruksutstilling og gjødselen brukes til lokalhistoriske utstillinger. Kaféen i stabburet er åpen under alle arrangementer. Kommunen kjøpte bygningene og deler av eiendommen i 1971, og fra 1986 har gården hatt status som Lørenskog bygdemuseum. I 2006 inngikk Lørenskog kommune en avtale med Akershus fylkesmuseum,

nå Akershusmuseet, om å drive bygdemuseet. Skårer gård er kjernen i bygdemuseet.

Gårdsanlegget bør tilrettelegges for en moderne bruk som skolehage og det bør vurderes å leie ut arealer til parsellhager for beboere i Sentralområdet. Det bør også vurderes å plante spiselige vekster og frukttrær.

Området ligger høyere enn Skårersletta og utsikten kan utnyttes som en kvalitet for området. Skråningen kan benyttes som akebakke. Skogsområdet ivaretas som 100-meters skog med lite skjøtsel. Skårer gård skal koples mot Skårersletta gjennom en grønn allmenning og et bekkebed sikret mot erosjon og flom. Denne vil kunne ut i en infiltrasjonsløsning ved våttpartiet nær Skårersletta.

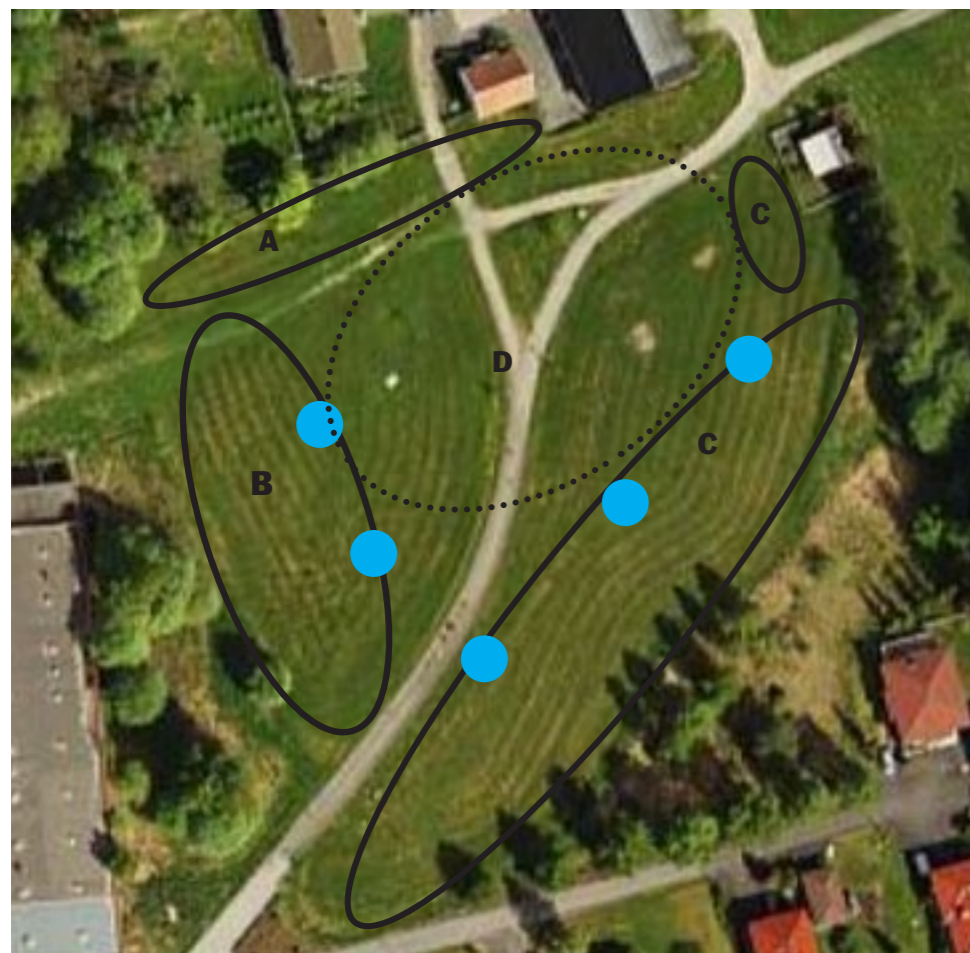
Mulighetsstudie skolehage/parseller, 2018

Utarbeidet i forbindelse med kommunens skolehageutredning. Alléer med frukttrær og bærbusker langs de tre inngangsveiene.

Dyrkingsarealer etablert pr 2020

- 1. Skolenes parseller
- 2. Drivhus og demonstrasjonsbed
- 3. Parseller til skolene, samt Lørenskog Økolag, BAS aktivitetssenter og Voksenopplæringen.
- 4. Allé av frukttrær

Videre utvidelse av dyrkingsarealene i felt B og C

- A**
Drivhus og demonstrasjonsbed, skolehage
- B**
Skolenes parseller og private parseller
Totalt ca 1000 m²
To nye vannuttak
- C**
Private parseller og eksisterende felleshage,
Totalt ca 2000 m²
Tre nye vannuttak
- D**
Gressplen, ca 3000 m²

Parsell, Voksenopplæringen 2018

Foto MiA

Demonstrasjonshagen

Foto MiA

Drivhuset

Foto MiA

Skolenes parseller 2019

Foto MiA

Tilrettelegging for urbant landbruk skolehage og parseller

Det anbefales å etablere dyrkingsarealer langs kanten, som omkranser plenarealet i et belte på 15-20 meter og strekker seg helt helt ned til randsonen. Plenen er på totalt ca 6000 m². Om det avsettes rundt 1 mål til venstre for gangveien i sør og ca 2 mål til høyre for gangveien vil fortsatt over 3 mål med plenareal stå åpen til annen bruk og aktiviteter. Skjøtselskrevende gressklipp konsentreres om plenen i midten.

Arealet er tidligere dyrket mark. Hellende terreng sikrer god drenering. Jordsmonnet er leirholdig og krever tilførsel av organisk materiale, kompostjord og gjødsel for oppstart av grønnsaksdyrking. Oppmålte dyrkingsarealer bør pløyes og freses før oppstart. Det må graves ledning til sommervann med nye vannposter. Med ca 25 meters avstand pr vannpost, blir det minimum fem nye vannuttak. Vannledning og vannposter legges i overkant av dyrkingsarealene.

Med gjennomsnittstørrelse på 25 m² pr parsell blir det plass til rundt 70 parseller. Noen vil ønske større og noen mindre areal, 50-5m². Variasjon i størrelse kan skape en god dynamikk ved å fange opp de mer erfarne med større ambisjoner og samtidig gi plass til lavterskel dyrking på et mindre areal.

Skårer gård er en offentlig møteplass og arealene skal ikke privatiseres. Dyrkingsarealene skal fremstå som del av en åpen, vakker og spiselig park der folk inviteres til å legge turen innom. Som en markering og delvis avgrensning mellom plen og dyrkingsareal kan det i overkant av parsellene monteres enkle benker og bed.

Det går et våtdrag i bunn av skråningen i øst. Her bør det spares ut en buffersone på rundt to meter med ville vekster. I overkant anbefales å etablere et belte med bærbusker og flerårige nyttevekster for å fange opp avrenning av næringsstoffer fra dyrkingsarealet.

Parsellhaverne vil ha behov for redskapslager. Avhengig av hvordan hvordan parsellhagelaget organiseres kan det være mulighet for å ta i bruk låven som redskapslager. En løsning kan også være låsbare benker/kister som plasseres ut i dyrkingsarealet.

Med økt bruk av skoleklasser og flere titalls nye parsellister kreves tilgjengelig toalett hele sommersesongen.

Fremover bør det vurderes å tilrettelegge for en samlingsplass/grillplass, gjerne også et takoverbygg der folk kan samles i dårlig vær. På sikt kan det også være aktuelt å vurdere utekjøkken og bakerovn.

Lørenskog

Situasjonskart

Eiendom: 101/1
Dato: 26.02.2021
Målestokk: 1:1000

UTM-32

**Skisse over arealer til urbant landbruk,
skolehage og parseller**

Situasjonskart A4 1:1000

